

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TAILIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI

Ko'yxatga olindi

№ _____
2024 yil " ____ " _____

BOZOR INFERATUZILMASI

O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:	400000	- Biznes, boshqaruv va huquq
Ta'lim sohasi:	410000	- Biznes va boshqaruv
Ta'lim yo'nalishi:	60411700	- Logistika (agrologistika)

Buxoro - 2024

Fan/modul kodi	O'quv yili	Semestr	ECTS-Kreditlar	
YA2502	2024-2025	3/4	12	
Fan/modul turi	Ta'lim tili	Haftadagi dars soatlari		
Tanlov	o'zbek	2		
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Logistika (agrologistika)	180	180	360

2. I.Fanning mazmuni

Ushbu fan "Bozor infratuzilmasi" deb nomlanib, unda bozor infratuzilmasi haqida umumiy tushunchalar, shuningdek bozor infratuzilmalari innovatsion strategik loyihalardan qanday foydalanish kerakligi tushuntiriladi, bu kurs ikkinchi kursning ikkinchi semestrida o'qitilishi rejalashtirilgan. Ushbu fanning maqsadi talabalarda bozor infratuzilma faoliyatini tahlil qilishning murakkab bo'lgan usullari orqali turli innovatsion jarayonlarini, kon'yunkturaviy o'zgarishlarni yoritib berish, shu bilan bir qatorda ishlab chiqarishni rag'batlantirishdir.

Fanning asosiy jihat - ilmiy hajmdor yuqori texnologiyalarni joriy etish, davlat ilmiy-tadqiqot muassasalari, ishlab chiqarish hamda xususiy mulk egalari, tadqiqotchi va oliy ta'lim muassasalari o'zaro integratsiyasini rivojlantirish, tovarning sifati, uning raqobatchiligini ta'minlash bo'yicha yo'nalish ixtisosligiga mos bilim, ko'nikma va malaka shakllantirishdir. Fanning asosiy jihat xalqaro va ichki bozorni segmentlash, korxonalarda innovatsion jarayonlarni tizimli shakllantirishga taaluqli muammolarni korxonalar innovatsion jarayonlarni oshirish, ilmiy hajmdor tovar va o'rganish, korxonalar innovatsion salohiyatini oshirish, ilmiy hajmdor tovar va xizmatlar sotilishini kengaytirish imkoniyatlari va uni raqobatchiga bardosh bera olish usul va yo'llarini bilish va ulardan foydalana olishi kerakligiga alohida e'tibor qaratiladi.

Fanning maqsadi: - bozor infratuzilma faoliyatini tahlil qilish orqali turli logistik jarayonlarini tushuntirish;

- ilmiy bilimlarni innovatsiyaga aylanishni ta'minlaydigan omillarni tavsiflash;
- talabalarda turli iqtisodiy korxonalar innovatsion salohiyatini tahlil qilish va istiqbolashni amalga oshirish yo'llarini hal etishni o'rgatish;
- ilmiy hajmdor yuqori texnologiyalarni joriy etish strategiyasini muhokama qilish;
- raqobatchiligini ta'minlash bo'yicha yo'nalish ixtisosligiga mos bilim, ko'nikma va malaka shakllantirishdir.

II.Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

1-mavzu. Bozor infratuzilmalari nazariyasi va tushunchasi Bozor ifratuzilmasi kursining dolzarbligi. Bozor infratuzilmasi kursining maqsadi. Bozor infratuzilmasi tushunchasi	2-mavzu. Bozor infratuzilmasining tarkibiy qismlari Bozor infratuzilmasining tuzilishi. Bozor infratuzilmasi tarkibiy qismlarining maqsadi va asosiy tamoyillari. Birjalar, tovar birjasi, fond birjasi, auktsion, mehnat birjasi, banklar va investitsion kompaniyalar	3-mavzu. Bozor infratuzilmasining biznesni rivojlantirishdagi ahamiyati Bozor infratuzilmalarini tadbirkorlik va biznesni rivojlantirishdagi o'rni. Innovatsiyalarni moliyalash turlari va shakllari. Venchur fondlari tomonidan moliyalash. Investitsiyalar va innovatsiyalarni boshqarish	4-Mavzu. Bozor infratuzilmasini shakllanishining jahon tajribalari Xorijiy bozor infratuzilmasining asosiy yo'nalishlari. O'zbekistonda xorijiy bozor infratuzilmasi nazariyasidan foydalanish. (AQSh, Kanada, Xitoy, Rossiya misolida) Xorijiy bozor infratuzilmasini O'zbekistonda qo'llash hamda ularning afzallik va kamchiliklari. Xorijiy bozor infratuzilmalarining rivojlanish bosqichlari.	5-Mavzu: Erkin iqtisodiy hududlarning bozor infratuzilmalarini rivojlantirishdagi o'rni EIH tushunchasi va iqtisodiyotdagi o'rni. EIHLarga investitsiyalarni jalb etish. EIHlarni moliyalashtirish jarayonlari va bosqichlari. Multimodal va intermodal logistik markazlari.	6-Mavzu Logistik infratuzilmalarini rivojlantirishda investitsion loyihalar Investitsion loyihalar tasniflanishi. Zamonaviy innovatsion g'oyalar va ularni
---	---	---	--	---	---

mamlakatlar o'rtasidagi integratsiyasi.

Rivojlanayotgan mamlakatlarda logistik kompaniyalarni investitsiyalar asosida moliyalashtirish tajribalari

7-Mavzu. O'zbekiston Respublikasida bozor infratuzilmalarini takomillashtirish

Bozor infratuzilmalarini takomillashtirish jarayonlari. Fan-texnika taraqqiyoti va innovatsiyalarning yaratilishi.

Bozor infratuzilmasini shakllantirishda davlatning roli

8-Mavzu: O'zbekiston Respublikasida bozor infratuzilmalarini rivojlantirish yo'nalishlari

Qimmatli qog'ozlar bozori infratuzilmasi. Xalqaro moliya institutlari va ularning tasnifi.

O'zbekiston qimmatli qog'ozlar bozorining jahon qimmatli qog'ozlar bozoriga integratsiyalashuvi masalalari.

9- Mavzu: Logistikada bozor infratuzilmalarining o'rni

Logistikani boshqarishda moliyalashning manbalari. Bozor infratuzilmasining logistik korxonalarni rivojlantirishdagi o'rni. Jamiyat taraqqiyoti va logistik boshqaruv.

Logistik korxonalariga investitsiyalar va innovatsiyalarni jalb etish

10- Mavzu: Bozor infratuzilmalarini raqamlashtirish

Raqamlashtirish jarayonlari tushunchasi. Bozor infratuzilmalarida raqamlashtirish

Logistik jarayonlarni raqamlashtirishda axborot oqimlarining roli

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

- 1 Bozor infratuzilmasi fanining predmeti va vazifalari
2. Bozor infratuzilmasining maqsadi, asosiy vazifa va tamoyillari

6.	Asosiy adabiyotlar: 1. Омонов Бахтиёр. "Bozor iqtisodiyoti asoslari". T: 2019 y. "O'zbekiston Milliy Ensiklopediyasi" nashriyoti 2. Toshmatov O'ktir. "Bozor infratuzilmasi va rivojlanish tendensiyalari". T: 2020 y. "Universitet nashriyoti". 3. Paul R. Krugman, Maurice Obstfeld. "International Economics: Theory and Policy". 2021 (11th edition). Nashriyot: Pearson Education. 4. M. L. Jhingan. "The Economics of Development and Planning". 2016 (41st edition). Nashriyot: Vinda Publications (P) Ltd. Qo'shimcha adabiyotlar 1. Turdova N.R. Agrobiznesni rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlari// J. Iqtisodiyot va innovasion texnologiyalar. T.: 2021 y. №3. www.iqtisodiyot.uz. 2. Организация агробизнеса: Краткий курс лекций/Сост. М.Ю.Руднев.-Саратов.- 2017. - 77 с. 3. Фермерлик фаолиятининг хукукий ва иқтисодий асослари. - Т.:Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий кутубонаси нашриёти. 2007.- 240 б. 4. Назимов С., Эшонхужаев Д. Кишлоқ хужалигида менежмент. Наманган, 2001. Axborot manbalari 1. www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasining davlat portali. 2. www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi. 3. www.tradingeconomics.com – ekonomicheskie pokazateli 4. https://book4you.org/s/Kriticheskoe%20myslenie 5. https://zen.yandex.ru/media/id/5b9007e0b4dba900ac7c07cb/10-upraimenii-dlia-razvitiia-kreativnosti-5b9e7ec24f203f00ad288a20 5. https://4brain.ru/tvorcheskoe-myslenie/
7.	Fan dasturi Buxoro davlat universiteti Ilmiy kengashining 2024 yil 29 avgustdagi 1-sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan
8.	Fan/modul uchun mas'ul: M.M. Kadirova - BuxDU, "Yashil iqtisodiyot va agrobiznes" kafedrası PhD dotsenti <i>M.M. Kadirova</i>
9.	Taqrizchilar: A.J. Abdulloyev -BuxDU, "Iqtisodiyot" kafedrası professori, i.f.f.d. (PhD) N.S. Ibragimov - BuxDU, "Turizm va mexmonxona xo'jaligi" kafedrası mudiri, i.f.d.(DSc) professor

3. Bozor infratuzilmasi fanini o'rganishdagi muhim yondashuvlar 4. Bozor infratuzilmasi shakllanishi va rivojlanishi xususiyatlari 5. Bozor infratuzilmasini turkumlashga zamonaviy yondashuvlar 6. Hozirgi zamon bozor infratuzilmasining turlari va tarkibiy qismlari 7. Bozor aloqalarini jadallashtrishga xizmat ko'rsatuvchi infratuzilma muassasalari 8. Moliya bozori infratuzilmasi bozor infratuzilmasining asosiy yo'nalishi sifatida 9. Bozor infratuzilmasi faoliyatining shart-sharoitlari, shakllari va usullari 10. O'zbekistonda bozor infratuzilmasining amal qilish mexanizmlari va faoliyat natijalari 11. Bank tizimi bozor infratuzilmasining muhim bo'g'ini sifatida 12. O'zbekistonda tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirishda bozor infratuzilmasining roli 13. Bozor infratuzilmasi faoliyati uyg'unligini ta'minlash va uni rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari 14. Savdo infratuzilmasi 15. Transport va logistika infratuzilmasi 16. Moliyaviy infratuzilma 17. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari infratuzilmasi 18. Energetika infratuzilmasi 19. Ijtimoiy infratuzilma va mehnat bozori 20. Bozor infratuzilmasi modernizatsiyasi va islohoti 21. Hududiy infratuzilma va regional rivojlanish 22. Xalqaro iqtisodiy munosabatlar va infratuzilma 23. Qishloq xo'jaligi bozor infratuzilmasining rivojlanishi va uning ta'minlash zanjirida tutgan o'rni. 24. Xalqaro bozor infratuzilmasi va uning mamlakatimiz iqtisodiyotidagi alohida xususiyatlari 25. Bozor infratuzilmasini shakllanishining jahon tajribalari IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular: 1. Bozor infratuzilmasining logistik korxonalarni rivojlantirishdagi o'rni 2. O'zbekiston bozor infratuzilmasining rivojlanish darajasi: muammolar va yechimlar
--

3. Savdo markazlari infratuzilimasining rivojlanishi va uning iqtisodiy ta'siri 4. Bozor infratuzilmalarini tadbirkorlik va biznesni rivojlantirishdagi o'rni 5. Innovatsiyalarni moliyalash turlari va shakllari 6. Xorijiy bozor infratuzilimasining asosiy yo'nalishlari. O'zbekistonda xorijiy bozor infratuzilmasi nazariyasidan foydalanish. (AQSh, Kanada, Xitoy, Rossiya misolida) 7. Xorijiy bozor infratuzulimasini O'zbekistonda qo'llash hamda ularning afzallik va kamchiliklari. 8. Xorijiy bozor infratuzilmalarining rivojlanish bosqichlari. 9. Qimmatli qog'ozlar bozori infratuzilmasi 10. Transport va logistika infratuzilmasi rivojlanishi va hududiy iqtisodiyotga ta'siri 11. O'zbekiston qimmatli qog'ozlar bozorining jahon qimmatli qog'ozlar bozoriga integratsiyalashuvi masalalari 12. Raqamlashtirish jarayonlari tushunchasi 13. Bozor infratuzilmalarida raqamlashtirish 14. Bank tizimi infratuzilmasi va uning bozor iqtisodiyotida tug'an o'rni 15. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining bozor infratuzilmasidagi roli va imkoniyatlari 16. Xalqaro agrar bozorlarga raqobatbardosh mahsulot ishlab chiqarishni ko'paytirish. 17. Eksport qilishga qo'yiladigan talablar va eksportga mo'ljallangan mahsulot ishlab chiqarishda xalqaro va mamlakatlararo standartlarga moslash. 18. Chakana savdo tarmog'ining infratuzilmasi: rivojlanish tendensiyalari 19. Qishloq xo'jaligi bozor infratuzilimasining rivojlanishi va uning ta'minlash zanjirida tug'an o'rni 20. Raqamli infratuzilma va elektron tijoratning bozorga integratsiyasi 21. Bozor infratuzilmasini rivojlantirishda davlatning roli va ishtiroki 22. Xalqaro transport yo'llarining logistika infratuzilmasiga ta'siri 23. Hududiy infratuzilma rivojlanishi va uning iqtisodiy samaradorligi 24. Bozor infratuzilmasini takomillashtirish uchun investitsiyalarni jalb qilish strategiyalari. 25. Bozor infratuzilmasini shakllanishining jahon tajribalari.	
---	--

3. V. Fan o'qitilishining natijalari Fan bo'yicha talabalarning bilim, ko'nikma va malakalariga qo'yidagi talablar qo'yiladi. Talablar: - Bozor infratuzilma nima ekanligini tushunib oladi. - Logistik korxonalarini rivojlantirishda moliya institutlarining roli haqida ma'lumotga ega bo'lishadi. - Logistik korxonalarga investitsiyalarni jalb etish jarayonlarini rivojlantirish strategiyasini tanlash bo'yicha turli holatlarni tahlil qilish va qarorlar qabul qilishni o'rganadi va foydalanishni biladi. - Bozor infratuzilmalarining korxonalar moliyaviy barqarorligini ta'minlanishini tavsiflaydi. - Logistik korxonalarini boshqarishda strategik qarorlarni mustaqil qabul qila olish imkoniyatiga erishadi. - Ishlab chiqaruvchilar o'rtasida sog'lom raqobatni ta'minlashning o'ziga xos xususiyatlarini va bozor kon'yunkturasining tahlil qilish yo'llarini va usullarini tahlil qilib beradi. - Moliyaviy boshqaruv nazariyasi va amaliyoti, korxonalarini raqobatbardoshligini baholash va boshqaruv munosabatlarini va rivojlantirish yo'nalishlarini ishlab chiqishni bilib oladi. - Korxonalarini raqobatbardoshligini baholashda innovatsion potentsialni aniqlay oladi.	4. VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: - ma'ruzalar; - interfeol keys-stadilar; - seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); - guruhlarda ishlash; - taqdimotlarni qilish; - individual loyihalar; - jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar. 5. VII. Kreditlarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oralq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishini topshirish.
--	---